

FILOZOFICKÁ FAKULTA

Univerzita Karlova

Ústav románských studií

Posudek diplomové práce Veroniky Mordrel

Vedoucí práce: doc. Mgr. et Mgr. Radka Mudrochová, Ph.D.

Oponent: PhDr. Olga Nádvořníková, PhD.

Ústav románských studií FF UK

Název diplomové práce:

Les emprunts d'origine japonaise dans le français contemporain

Obsah práce. Předmětem předkládané diplomové práce jsou přejímky z japonštiny v současné francouzštině a analýza faktorů, které ovlivňují způsob a míru jejich integrace do lexikálního systému cílového jazyka. Rozsáhlá lexikografická rešerše je spojena s korpusovými sondami a dotazníkovým šetřením zaměřeným na znalost vybraných přejímek u mluvčích francouzštiny. Práci doplňují podrobné přílohy.

Formální aspekty práce. Práce je psána velmi kultivovanou francouzštinou; jazykové chyby a překlepy jsou vzácné, nejčastěji v interpunkci (např. na str. 30 čárka oddělující podmět od přísudku, [...] *Jean-Marc Sarale, se demande* [...]). Bibliografické zdroje jsou naprosto dostatečné, zahrnující odborné články i monografie k danému tématu. Systém bibliografického odkazování je systematický, bylo by ale vhodné v případě za sebou následujících identických odkazů používat zkratku *op.cit.* a *ibid.* V případě slovníku TLFi by pak bylo vhodné odkazovat názvem slovníku a nikoli zastřešující institucí (CNRTL), na jejichž internetových stránkách je slovník dostupný (oficiální doporučení lze nalézt na stránkách ATILF - <http://atilf.atilf.fr/>). Podobně v případě korpusu Araneum se neodkazuje názvem instituce, ale v tomto případě jménem autora této sady korpusů (Alexandr Benko).

Hodnocení obsahu práce a náměty k diskusi. V úvodní, teoretické části autorka na základě odborné literatury podrobně představuje teorii přejímek v lexikologickém výzkumu a daří se jí touto velmi přehlednou a zároveň erudovanou syntézou představit komplexnost daného jevu. V případě přejímek z japonštiny je pak velmi cennou částí shrnutí historie sociokulturních kontaktů mezi Francií a Japonskem (str. 22n.) a také základních charakteristik japonštiny, které mohou proces přejímání slov a jejich adaptace ovlivnit (zejm. fonetické, ortografické a morfologické, např. absence rozlišení jmenného rodu a čísla).¹ V závěru teoretické části diplomantka formuluje některé hypotézy, na které následně v empirické části práce odkazuje. Velmi cenná jsou např. pozorování týkající se zařazení přejímek podle rodu (potvrzuje se předpoklad převahy mužského rodu), omezení derivace nových slov na základě těchto přejímek a také konstatování, že současná francouzština zdá se dávat přednost ortografickému zápisu bližšímu japonštině.

Empirická část práce představuje velmi podrobnou lexikografickou analýzu 103 lexémů přejímek z japonštiny do francouzštiny, které jsou uvedeny v elektronické verzi slovníku *Le Petit Robert* (2022), přičemž u každého lexému jsou představeny jeho ortografické varianty ve francouzštině, ale také např. rok prvního dokladu a také frekvenční údaje (v absolutní

¹ V této souvislosti je pozoruhodné konstatování Francouzské akademie, že *manga* je v japonštině v množném čísle, podobně jako *ravioli* v italštině (str. 32).

FILOZOFICKÁ FAKULTA

Univerzita Karlova

Ústav románských studií

frekvenci) z korpusových sond, zejména webového korpusu Araneum Francogallicum Maius a neologické databáze *Néoveille*. U korpusových sond autorka prokazuje znalost úskalí vyhledávání a omezení lemmatizace (str. 36) a schopnost použít pokročilejších regulárních výrazů (Příloha 1). Kromě ortografických variant autorka u každého lexému analyzuje také míru integrace do francouzského morfologického systému a další faktory, přičemž konkurenci ortografických variant vyhodnocuje rovněž pomocí aplikace *Google books n-gram Viewer* (zde by bylo vhodné poukázat na metodologická omezení tohoto „korpusu“). Takto shromážděný lexikografický materiál představuje nesmírně cenný zdroj dat pro hlubší lexikologickou analýzu působení jednotlivých faktorů, které ovlivňují proces přejímání z japonštiny do francouzštiny. Zdá se ale, že právě rozsah dat a širší záběr autorce do značné míry zabraňují v podrobnějším a systematictější vyhodnocování působení jednotlivých faktorů. Některé tendence jsou shrnuty v závěru práce a jsou velmi cenné, ale představují pouze část výzkumného potenciálu takto shromážděného materiálu a nejsou podloženy kvantitativními údaji (např. procentuální zastoupení lexémů, které preferují ortografický zápis bližší japonštině). Úplně jinou dimenzi by pak tomuto výzkumu dalo kvantitativní vyhodnocování vzájemné korelace jednotlivých faktorů, např. (relativní) frekvence v korpusu, sémantické oblasti (gastronomie, bojová umění atd.), míry fluktuace ortografického zápisu a recentnosti prvního dokladu ve francouzštině apod. Tyto údaje by pak bylo možné dát do souvislosti také s výsledky dotazníkového šetření. Publikace vzešlá z takové analýzy by mohla významně přispět k lepšímu pochopení procesu přejímání slov mezi jazyky vzdálenými jak kulturně, tak typologicky a písmem a byla by plně na úrovni odborných lingvistických prací, které autorka cituje.

Předkládaná diplomová práce splňuje, až přesahuje nároky kladené na tento typ kvalifikační práce, proto ji doporučuji k obhajobě s hodnocením **výborně**.

Otázky k diskusi:

1. Na str. 30 se uvádí, že v japonštině chybí souhlásky *l*, *v* a *x* – jaký foném je míněn posledně zmíněným grafémem?
2. Autorka se věnuje souboru lexémů, které byly zařazeny do slovníku *Le Petit Robert*; je možné ale uvést i příklad lexému, který do tohoto slovníku (zatím) zařazen nebyl? A je možné načrtnout důvody jeho nezařazení?
3. V japonštině se některá slova velmi často užívají s honorifickou předponou *o* (např. *o-sake* nebo *o-bentō*, viz např. film z roku 2017 *Papa no o-bentō wa sekai ichi/Tátovo o-bentó je nejlepší na světě*); vyskytly se v korpusových sondách i tyto varianty?